

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра педагогіки та методики навчання іноземних мов

КУРСОВА РОБОТА

з методики викладання іноземної мови на тему:
«Методика формування англійськомовної граматичної компетентності в учнів
основної школи з використанням навчальних стратегій»

Студентки IV курсу СОа15-19 групи
Спеціальності 014 Середня освіта
Освітньо-професійної програми «Іноземні
мови та літератури, методика навчання
іноземних мов і зарубіжної літератури
(англійська мова і друга західноєвропейська
мова)» першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти

Шумик Іванни Тарасівни

Науковий керівник: доцент, кандидат
педагогічних наук **Борецька Г. Е.**

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Члени комісії

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Київ – 2023

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ.....	6
1.1 Цілі формування граматичної компетентності в учнів основної школи.....	6
1.2 Труднощі формування граматичної компетентності.....	7
1.3 Роль і характеристики навчальних стратегій для оволодіння граматичним матеріалом.....	11
РОЗДІЛ 2. ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ АНГЛІЙСЬКОМОВНОЇ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ З ВИКОРИСТАННЯМ НАВЧАЛЬНИХ СТРАТЕГІЙ.....	18
2.1 Група вправ і завдань для оволодіння новим граматичним матеріалом з використанням навчальних стратегій.....	18
2.2 Перевірка ефективності комплексу вправ для формування граматичної компетентності за допомогою навчальних стратегій під час практики у школі	25
ВИСНОВКИ.....	29
РЕЗЮМЕ.....	30
RESUME.....	31
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	32

ВСТУП

Актуальність дослідження. В умовах воєнного стану МОН робить все можливе для забезпечення сталості навчання та викладання в Україні. Намагається створити безпечне середовище для учнів, студентів, вчителів і викладачів, особливо для тих, хто вимушений виїхати в безпечніші області України або за кордон. Володіння іноземною мовою є важливим для всіх і невід'ємним засобом комунікації. Саме тому перед українською освітою постало основне завдання забезпечити оволодіння громадянами нашої держави практичними знаннями, а саме сформованості комунікативної компетентності іноземної мови, щоб вільно почувати себе у суспільстві.

Для успішної іншомовної комунікації є важливим володіння граматичною компетентністю (ГК), оскільки вона допомагає чітко та логічно висловлювати власні думки, розуміти думки інших, а також розуміти структуру та будову мови, способи словотворення та синтаксичні конструкції. Однак, з мого власного досвіду вивчення граматики на практичних заняттях з англійської мови, навчання часто зводиться до вивчення правил напам'ять та виконання вправ рецептивно-репродуктивного характеру, що є неефективним.

Саме тому вчитель повинен навчити учнів використовувати різні стратегії та прийоми для вивчення нових граматичних структур. Використання різних навчальних стратегій є основою для подальшого самостійного навчання та вивчення іноземної мови. Таким чином, формування навчально-стратегічної компетентності є важливим завданням для досягнення більш ефективного оволодіння граматичною компетентністю.

Проблема формування граматичної компетентності в іншомовній мові не є новою і була досліджена вітчизняними та зарубіжними ученими. Було встановлено етапи формування рецептивних і репродуктивних граматичних навичок (Н.К. Скляренко, О.Е. Михайлова, С.П. Шатілов); розроблено методики та рекомендації з формування граматичних навичок різних видів мовленнєвої діяльності (Є.Ю. Мельник, Ю.І. Пассов, О.І. Вовк, Е. Williams); створено

підсистеми та комплекси вправ для формування граматичної компетентності (Ю.І. Пассов, Н.К. Складенко, S. Thornbury та ін.). Деякі роботи присвячені окремим питанням методики навчання граматики, таким як розробка принципів навчання граматики (Ю.А. Ситнов, Г.В. Рогова) та методики навчання активного граматичного матеріалу (Н.І. Реутов). Було також вивчено методи подолання граматичної інтерференції першої мови (Т.В. Русакова, А.Л. Бердичевський).

Хоча проблема формування іншомовної граматичної компетентності вже досить добре вивчена, інтегроване формування ГК та НСК є досить новою та малодослідженою областю. Саме тому актуальність даної роботи є надзвичайно високою.

Об'єкт дослідження – процес формування англійськомовної граматичної компетентності та навчально-стратегічних компетентностей учнів основної школи.

Предмет дослідження – методика формування англійськомовної граматичної компетентності в учнів основної школи з використанням навчальних стратегій.

Мета дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні та розробленні методики формування граматичної компетентності в учнів основної школи з використанням навчальних стратегій.

Для досягнення поставленої мети необхідним є виконання наступних завдань:

- розглянути цілі формування граматичної компетентності в учнів основної школи;
- визначити труднощі формування граматичної компетентності;
- охарактеризувати навчальні стратегії для оволодіння граматичним матеріалом;
- розглянути групу вправ і завдань необхідних для оволодіння новим граматичним матеріалом з використанням навчальних стратегій;
- розглянути, ефективність комплексу вправ для формування граматичної компетентності за допомогою навчальних стратегій під час практики у школі.

Для вирішення поставлених завдань використано такі **методи дослідження**:

- критичний аналіз наукової літератури з методики викладання ІМ, психології та педагогіки;

- ознайомлення та опрацювання підручника з англійської мови (“Focus 3 (second edition)” Sue Kay and Vaughan Jones”) щодо використання вправ для оволодіння новим граматичним матеріалом з використанням навчальних стратегій;

- спостереження на уроках за процесом розвитку граматичної компетентності учнів 7-В класу Скандинавської гімназії у м. Київ;

- опитування учнів Скандинавської гімназії за допомогою Google форми.

У процесі роботи використані загальнонаукові та спеціальні методи дослідження.

Робота складається зі вступу, двох розділів, висновку та списку джерел.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ

1.1 Цілі формування граматичної компетентності в учнів основної школи

Вивчення мови в основній школі має на меті розвиток граматичної компетентності учнів, що є однією з головних цілей. Граматична компетентність – це здатність розуміти та використовувати граматичні структури мови в усному та писемному мовленні [4, с. 67]. Головним завданням для учнів основної школи є оволодіння граматичним матеріалом. Навички використання граматичних правил у розмовному та писемному мовленні допоможуть учням висловлювати свої думки чітко та зрозуміло, формулювати аргументи, переконувати інших у правильності своїх поглядів тощо. Наприклад, вони можуть використовувати складнопідрядні речення, щоб з'єднати кілька ідей в одне висловлювання або вживати прикметники та дієприкметникові звороти для детальнішого опису предметів та явищ. Крім того, використання правильної граматики в мовленні є важливою складовою успішного навчання та розвитку особистості, адже допомагає учням створювати позитивні враження про себе та свої здібності.

Ось декілька цілей, які можуть бути встановлені для формування граматичної компетентності англійської мови в учнів основної школи:

1. Розвиток знань про граматичні структури мови: учні повинні знати основні граматичні правила англійської мови, включаючи правила вживання часів, прийменників, артиклів та інших граматичних категорій [8, с. 53].

2. Використання граматично правильної мови: учні повинні бути здатні використовувати граматичні правила для правильного утворення речень та використання правильних форм слів.

3. Розвиток навичок аудіювання та читання з розумінням: учні повинні бути здатні розуміти граматичні структури, які використовуються в текстах, та відповідно застосовувати свої знання для розуміння та інтерпретації прочитаного чи прослуханого.

4. Розвиток навичок письма: учні повинні бути здатні правильно використовувати граматичні структури під час написання текстів, включаючи правильне утворення речень та використання правильних форм слів.

5. Розвиток навичок усного мовлення: учні повинні бути здатні використовувати граматичні правила для правильного формулювання речень та висловлювань під час усного мовлення, а також розуміти граматичні структури, які використовуються в мовленні співрозмовника.

6. Розвиток культури спілкування: учні повинні вміти спілкуватися з використанням правильної граматики та лексики, враховуючи культурні особливості та норми мовлення [8, с. 54].

Крім того, важливо, щоб навчальний процес був насиченим різноманітними вправами та завданнями, які дозволяють учням практикувати свої навички та вміння. Наприклад, можна використовувати ігри, рольові ігри, завдання на відтворення розмовних ситуацій, написання коротких текстів тощо.

1.2 Труднощі формування граматичної компетентності

Труднощі формування граматичної компетентності зумовлені індивідуальними особливостями учнів, особливостями іноземної мови, яка вивчається, а також умовами навчання [10, с. 240].

Труднощі, зумовлені індивідуальними особливостями учнів. ІМ на відміну від рідної є другорядним засобом спілкування, використання якої немає життєвої необхідності. Оволодіння ІМ починається зазвичай у шкільному віці, коли рідна мова учнів уже усталена і складає основу їхньої мовної компетентності. Це може створювати деякі труднощі для вивчення граматики ІМ, оскільки учні можуть мати труднощі з розумінням та використанням нових мовних правил, що відрізняються від правил рідної мови [10, с. 240-241].

Окрім того, кожен учень має свої особливості у навчанні, рівень мотивації до вивчення граматики та мовленнєві навички, які можуть впливати на швидкість та результативність засвоєння граматичних правил. Особливо рівень розвитку

довільності, усвідомленості і вибірковості сприйняття може впливати на ефективність оволодіння граматичною компетентністю учнів основної школи. Довільність сприйняття означає здатність учня вільно переключатися між різними видами завдань, що передбачається в процесі вивчення граматики. Усвідомленість передбачає розуміння учнем того, що він вивчає, та свідомий підхід до навчання. Вибірковість сприйняття передбачає здатність учня концентрувати увагу на головному та відсіювати незначні деталі. Наприклад, учні з більш розвиненою довільністю та вибірковістю сприйняття можуть бути більш здатними до аналізу мовленнєвої структури, засвоєння граматичних правил та їх застосування у мовленні. Вони можуть легше виокремлювати граматичні особливості мовлення та бути більш уважними до деталей при оволодінні мовою [1, с. 24].

Іншим фактором труднощів формування граматичної компетентності є ІМ, що вивчається.

Виникнення цих труднощів спричинено:

1) *інтерференцією рідної мови*. Інтерференція відбувається, коли структури та правила граматики рідної мови впливають на вивчення іноземної мови, що може призвести до неправильності та помилок у вивченні та спілкуванні [10, с. 241].

У англійській та українській мовах є багато прийменників, значення яких не співпадають. Такі прийменники, як “at”, “to”, “for”, “in”, “by” і “with” мають широке вживання в англійській мові та можуть мати багато значень в залежності від контексту. Саме це може створювати труднощі для україномовних учнів, оскільки в українській мові прийменники мають точніші значення та менш різноманітне вживання. Наприклад, прийменник “on” в англійській мові може мати значення “на” (on the table – на столі), а також значення “про” (to be on about something – говорити про щось), яке не має точного еквівалента в українській мові. Аналогічно, прийменник “з” в українській мові може передавати значення “from” (take from the shelf – взяти з полиці), але не може передавати значення “of” (the book of Anna – книга Анні).

Прийменник «for» може мати різні значення в англійській та українській

мовах. Український еквівалент цього прийменника - «для», але деякі значення «for» не мають точного відповідника в українській мові. Наприклад, “for” може вживатися для позначення часу, що вимагає певного зусилля або витрат: “I’ve been working for 3 hours” (я працюю вже 3 години), “I’m saving money for a new car” (я збираю гроші на нову машину). У таких випадках українська мова вживає різні форми займенників, дієслів, прикметників та інших частин мови.

Прийменник “for” також може вживатись для позначення призначення або цілей: “This book is for beginners”, “I bought flowers for my mom’s birthday”. У таких випадках українська мова також вживає прийменник “для”, але в деяких випадках можуть використовуватися інші способи цілей або призначення. Щоб подолати труднощі вживання прийменника «for», важливо вивчати різні контексти та вживання цього прийменника в англійській мові. Корисно також вивчати фразові дієслова, які містять «for», наприклад «go for», «ask for», «look for», оскільки вони можуть мати інші значення, ніж лексичне використання;

2) *наявністю/відсутністю певних граматичних явищ у рідній мові* [10, с. 241]. Наприклад, українська мова має відмінювані форми іменників, дієслів та прикметників за родами, числами та відмінками, що може бути складним для людей, які вивчають англійську мову, де такі відмінювання відсутні. В англійській мові є велика кількість часів, які можуть бути важкими для вивчення, оскільки в українській мові немає такої великої кількості часових форм. Також артиклі a/an та the, адже в українській мові немає такого граматичного явища;

3) *складністю граматичного явища*, що обумовлено різноманітністю морфологічних форм, наявністю багатофункціональних та багатозначних явищ (внутрішньомовна інтерференція) наприклад: українська мова відрізняється від англійської мови у вживанні дієслівних форм. Українське дієслово "читати" відповідає дієслову "to read" в англійській мові, але форми дієслів різні. Учні можуть помилитися в вживанні правильної форми дієслова, особливо коли мова йде про минулий час або форми дієслова з допоміжними дієсловами [11, с. 175];

4) *способом утворення форми граматичних явищ* (спосіб утворення форми сходиться в рідній та ІМ / спосіб утворення форми відрізняється в рідній та

ІМ): спосіб утворення форми присвійного відмінка. Українська мова утворює присвійний відмінок за допомогою суфікса "-ого" або "-євого", наприклад, "кіт моєї сестри". Англійська мова також використовує присвійний відмінок, але утворює його за допомогою апострофа та букви "s", наприклад, "my sister's cat";

5) *оволодінням граматичним явищем у морфології* (наприклад, труднощі, що виникають у процесі засвоєння правильного вживання іменників у різних відмінках, узгодження часів тощо) і в синтаксисі (наприклад, українська мова має різні типи речень, такі як просте, складне, складнопідрядне, безсполучникове речення, англійська мова також має свої типи речень [17, с. 75]. Кожен з цих типів має свої особливості та правила, які потрібно вивчити. Також важливо дотримуватися правильної структури речень, зокрема, порядку слів та вживання різних частин мови);

б) *співвідношенням значень і випадків вживання граматичних явищ* (значення і випадки вживання збігаються в обох мовах / обсяг значень і випадки вживання не збігаються): Один з прикладів – слово "hotel" [17, с. 76]. У обох мовах воно означає готель, та має подібні випадки вживання. Однак, є багато прикладів, коли обсяг значень і випадки вживання не збігаються між українською та англійською мовами. Наприклад, слово "table" в англійській мові може означати як стіл (меблі для прийому їжі), так і таблицю (у математиці), тоді як українською ці дві різні сутності мають різні назви - "стіл" і "таблиця".

Знайомство з типологічними ознаками граматичної системи іншомовної мови (ІМ) в зіставленні з рідною мовою є дуже важливим для формування граматичної компетентності учнів. Це дозволяє учням зрозуміти спільні та відмінні риси між рідною мовою та ІМ, що полегшує засвоєння нового граматичного матеріалу та уникнення помилок. Наприклад, при вивченні англійської мови учні можуть порівнювати вживання певних частин мови, наприклад, дієслів та прийменників, в різних контекстах в обох мовах.

Труднощі формування граматичної компетентності зумовлені умовами навчання:

1) навчання ведеться за застарілими програмами або методиками, які не

враховують сучасні знання про мову та її використання. Навчання граматики часто обмежується використанням “сухих” таблиць, заучуванням граматичних конструкцій, однотипними вправами [10, с. 242];

2) недостатня кількість часу, виділена на вивчення граматики, а також відсутність можливості практикувати знання на практиці (наприклад, через відсутність комунікативних ситуацій);

3) відсутність використання навчальних стратегій під час занять та навчання учнів їх особливостей;

4) навчання граматичного матеріалу ускладнюється граматичними термінами та правилами, які часто є складними для зрозуміння учнями. Крім того, граматичні правила часто мають багато винятків, що може спричинити плутанину у розумінні та застосуванні правила;

5) неправильне використання тестів та інших форм контролю знань, які не відображають реальні можливості учнів [10, с. 242].

1.3 Роль і характеристики навчальних стратегій для оволодіння граматичним матеріалом

Грамматичні навички є одним з найважливіших компонентів ГК і повинні бути автоматизовані, стійкими та гнучкими, здатними до застосування в різних ситуаціях. Ці якості можна набути за допомогою інтенсивних вправ та практики в аудиторній та самостійній роботі над граматичним матеріалом [16, с. 128]. Згідно з спостереженнями над самостійною роботою учнів, можна сказати, що учні часто використовують обмежений набір засобів для вивчення та застосування граматичних правил. Цей набір зазвичай ґрунтується на механічному заучуванні правил та виконанні типових вправ на підстановку або трансформацію, які не завжди є ефективними.

З початку 1950-х років розвиток когнітивної психології привів до визнання людини як активного суб'єкта пізнання, здатного до самоконтролю та вибору оптимальних стратегій сприйняття, засвоєння та використання інформації. Ці

міркування стимулювали педагогів та науковців до вивчення пізнавальних стратегій, необхідних для успішного засвоєння іноземної мови. З того часу і до наших днів проводиться активна дослідницька робота у цій сфері.

Одна з перших успішних спроб систематизувати стратегії вивчення іноземних мов як індивідуально-специфічні способи виконання завдань та подолання проблем, що виникають у процесі освоєння мови іншого народу та порівняння рівня їх ефективності, була запропонована американським науковцем Дж. Рубіном. Його класифікація включає загальні стратегії навчання мови та стратегії використання мови, такі як комунікативні та соціальні стратегії [5, с. 78].

Термін “навчальні стратегії” може мати різні дефініції залежно від контексту та автора, який використовує цей термін. Наприклад, відомий дослідник у галузі навчання мови Г. Каспер (G. Kasper) вважає, що вивчення іноземної мови повинно базуватись на загальних уявленнях про продукування мови. На її думку, учні повинні мати свідомі плани щодо розв’язання проблем у спілкуванні та досягнення комунікативних цілей, що включає компенсацію дефіциту мовних ресурсів. Вчена поділяє навчальні стратегії на дві групи: стратегії редукування та стратегії досягнення результатів. Перша група дозволяє уникнути або змінити від комунікативної мети у разі ускладнень під час спілкування, тоді як друга група передбачає використання альтернативних прийомів компенсації [13, с. 17].

Навчальні стратегії за Т. М. Олійник – це певні методи та прийоми, які можуть бути використані учнями для ефективного навчання та покращення своїх навчальних результатів. Застосування навчальних стратегій за Т. М. Олійник може бути корисним для учнів на будь-якому рівні навчання, включаючи вивчення граматики. Ці стратегії можуть допомогти учням покращити свої навички у засвоєнні граматичних правил, збільшити розуміння граматичних структур, розвивати мовленнєві та писемні навички. Навчальні стратегії за Т. М. Олійник можуть бути використані як окремо, так і в комбінації одна з іншою для досягнення кращих результатів навчання.

За класифікацією Т. М. Олійник, навчальні стратегії можуть бути прямими і непрямими. Прямі навчальні стратегії – це стратегії, які спрямовані безпосередньо

на оптимізацію процесу навчання та оволодіння мовними та мовленнєвими компетентностями [10, с. 445]. Ці стратегії допомагають учням покращити свої когнітивні та метакогнітивні навички, вивчити граматичні правила, покращити свою пам'ять та зосередженість, а також розвинути навички читання, письма та аудіювання. Приклади прямих навчальних стратегій включають: активне читання, планування та організація навчального матеріалу. Непрямі навчальні стратегії - це стратегії, які входять до складу комунікативних стратегій та допомагають учням взаємодіяти з іншими учнями та вчителями, інтегрувати нові знання та вміння в свій життєвий досвід, підвищувати мотивацію до навчання та розвивати соціальні навички. Приклади непрямих навчальних стратегій включають: співпрацю, допомогу та підтримку від інших учнів та вчителів, взаємодію з носіями мови, використання мовних ігор та вправ, інтерактивні вправи тощо.

Обидві ці групи навчальних стратегій можуть бути корисними у вивченні граматики, допомагаючи учням збільшити розуміння граматичних структур та засвоїти граматичні правила.

До прямих навчальних стратегій відносяться:

- стратегії запам'ятовування або мнемнічні (утворення асоціативних зв'язків, опора на візуальний і звуковий образи, повторення тощо);
- когнітивні стратегії (увага та концентрація, орієнтація на граматичні правила, вивчення нових слів та термінів, розвиток мовленнєвої імітації) [10, с. 446-448].

До непрямих навчальних стратегій належать:

- соціальні стратегії (співпраця та колективна робота; запитання та взаємодія з вчителем та іншими учнями; кооперування; звернення за допомогою, розподіл ролей; взаєморозуміння тощо);
- афективні стратегії (встановлення мети, стимулювання мотивації до навчання; володіння власними емоціями, позитивне самоналаштування);
- метакогнітивні стратегії (організація і планування свого навчального процесу, визначення мети навчання, підготовка робочого місця, самооцінка тощо).

Компенсаторні стратегії (використання пауз, жестів, здогадок чи рідної мови

на занятті для подолання труднощів в усному мовленні або письмі) [10, с. 449].

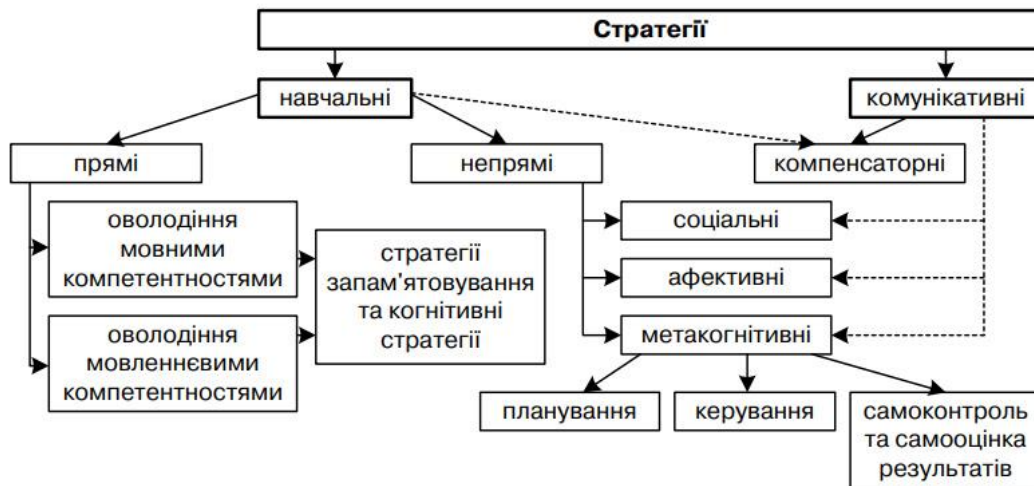

Рис. 1.1. Класифікація стратегій за Т. М. Олійник

Знання та використання прийомів мнемотехніки може значно полегшити запам'ятовування граматичного матеріалу будь-якої іноземної мови та покращити пам'ять. Ефективність мнемічних стратегій зумовлена тим, що вони задіюють різні види пам'яті. Асоціативна пам'ять дозволяє зв'язувати інформацію з уже наявними знаннями та досвідом, візуальна пам'ять дозволяє запам'ятовувати образи та зображення, образна пам'ять дозволяє запам'ятовувати різні ментальні образи та схеми, а рухова пам'ять допомагає запам'ятовувати послідовність рухів [5, с. 163]. Крім того, мнемічні стратегії включають у процеси запам'ятовування мимовільну пам'ять, яка зберігається у безсвідомому рівні та об'єм якої значно більший, ніж об'єм довільної пам'яті. Це дозволяє запам'ятовувати більше інформації за короткий час та зберігати її на довший період. Таким чином, використання мнемічних стратегій може значно поліпшити ефективність запам'ятовування та покращити рівень засвоєння навчального матеріалу [13, с. 10].

Серед основних прийомів мнемотехніки для заучування іншомовних ГО можна виділити наступні:

1) історії та розповіді: цей прийом полягає в тому, щоб створювати історії або розповіді, які містять граматичні одиниці. Наприклад, для запам'ятовування герундія в англійській мові можна створити історію про людину, яка почала займатися спортом та поступово покращувала свої результати, використовуючи конструкцію "enjoy + gerund" (вона насолоджується зайняттям спортом);

2) повторення – систематичне повторення нових слів та граматичних структур допомагає закріпити їх в пам'яті (багаторазове переписування слів і фраз (з перекладом або без)) [16, с. 84];

3) створення інтелект-карт – це ефективний спосіб вивчення граматичних правил та конструкцій. Інтелект-карти дозволяють організувати інформацію у логічному порядку та візуалізувати її, що сприяє кращому запам'ятовуванню та засвоєнню матеріалу. Також за допомогою них можна виділити всі винятки, особливі випадки, а ще записати приклади застосування в окремі гілки [12, с. 189];

4) розфарбовування та візуалізація. Цей прийом може бути дуже корисними для учнів основної школи, особливо для тих, хто краще запам'ятовує матеріал візуальним шляхом. Розфарбовування може також сприяти розвитку уваги та концентрації, що є важливими навичками для навчання будь-якого предмету, включаючи граматику. Ці методи допоможуть учням покращити своє розуміння та запам'ятовування граматичних правил та фразових дієслів [19, с. 268]. Наприклад, візуальне представлення граматичних правил у вигляді діаграм або таблиць допоможе учням краще розуміти структуру речень та правильну взаємодію різних частин мови. Розфарбовування фразових дієслів та речень, що їх містять, може сприяти запам'ятовуванню та засвоєнню їх значення та правильного використання.

5) створення власних римівок. Наприклад, “She sells seashells by the seashore” для вправи на вживання Present Simple;

6) картки з питаннями та відповідями – створення карток з питаннями та відповідями є ефективним способом запам'ятати граматичні правила. Ці картки можуть містити як закриті питання, так і відкриті запитання, що вимагають детальної відповіді. Картки з питаннями можна використовувати як для індивідуальної роботи, так і для групової роботи або для додаткових завдань в класі. Вони можуть допомогти учням краще зрозуміти граматичні правила та навчитися застосовувати їх у практичних ситуаціях. Наприклад, для запам'ятовування різниці між Present Perfect і Past Simple в англійській мові можна створити картки з питаннями "Have you ever...?" та "Did you...?" та відповідями,

які містять відповідні граматичні конструкції;

7) римування та використання мелодій – створення римованих рядків або співання нових слів на відому мелодію допомагає запам'ятати їх, наприклад, вчити три форми неправильних дієслів;

8) створення граматичних кросвордів;

9) використання скорочень та аббревіатур. Наприклад, Adjective (Adj), ASAP (as soon as possible), для запам'ятовування форм Present Simple можна використовувати аббревіатуру SVO (Subject-Verb-Object), що відповідає основній синтактичній конструкції цієї форми.

До когнітивних стратегій належать:

1) аналіз та усвідомлення правил, підбір прикладів до них;

2) самостійне виведення правил на основі прикладів вживання граматичної структури [2, с. 17]. Ці завдання допомагають учням не тільки запам'ятати правила граматики, але й зрозуміти їх суть, логіку і застосування в реальному житті. Такий підхід дозволяє учням основної школи стати активнішими учасниками уроку та розвивати навички самостійного мислення, аналізу та вміння формулювати правила. Крім того, завдання на самостійне виведення правил стимулює інтерес до вивчення мови і сприяє формуванню навичок навчання на все життя. В цілому, така навчальна стратегія вивчення граматики англійської мови допомагає зробити процес навчання більш ефективним і зрозумілим для учнів. Один з можливих прикладів завдання на самостійне виведення правил на основі прикладів вживання граматичної структури для учнів основної школи може бути на вивчення вживання Present Continuous;

3) створення схем для систематизації чи ілюстрації граматичного матеріалу;

4) дедуктивне обґрунтування та аргументація граматичних правил [10, с. 448].

Афективні стратегії можуть бути дуже корисними для формування граматичної компетентності, оскільки допомагають учням створювати позитивний емоційний досвід вивчення мови і зберігати мотивацію для навчання. Учні можуть переглядати відеоуроки та слухати аудіоуроки, де викладачі роз'яснюють

граматичні правила та приклади вживання. Наприклад, учні можуть переглянути відеоурок про вживання дієслів у Past Simple [3, с. 74].

Висновки до розділу 1.

У першому підрозділі ми дослідили, що для формування граматичної компетентності учнів основної школи можуть бути встановлені різні цілі, наприклад, оволодіння основними граматичними структурами мови, використання граматичної правильності при письмовому та усному мовленні, розвиток навичок розуміння іноземної мови в різних ситуаціях тощо.

У другому підрозділі було вказано на основні труднощі, які можуть виникнути під час формування граматичної компетентності, а саме: труднощі, пов'язані з індивідуальними особливостями учнів; труднощі, пов'язані з мовою, яку вивчається; складнощі, труднощі пов'язані з умовами навчання.

У третьому підрозділі було зазначено, що у процесі навчання учнів основної школи переважає довільна пам'ять, тобто вони навчаються нових граматичних одиниць механічно, шляхом зазубрювання. Це призводить до того, що навчений матеріал не зберігається в довготривалій пам'яті та забувається з часом. Отже, наша мета полягає у створенні ефективної системи навчання граматичних структур з використанням навчальних стратегій для запам'ятовування.

У цьому дослідженні було визначено навчальні стратегії та проведено порівняння різних класифікацій з метою вивчення впливу навчальних стратегій на формування граматичної компетентності. Для досягнення цієї мети було обрано класифікацію Т. М. Олійник. Крім того, було визначено роль та місце стратегій запам'ятовування та когнітивних стратегій в системі навчальних стратегій. Серед рекомендованих стратегій для формування граматичної компетентності було вказано на використання різноманітних методів запам'ятовування, таких як створення інтелект-карт, кросвордів, римівок та інших. Використання цих методів допомагає учням краще запам'ятовувати граматичні правила та структури мови і покращувати свої навички використання мови у письмовій та усній формах мовлення.

РОЗДІЛ 2. ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ АНГЛІЙСЬКОМОВНОЇ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ З ВИКОРИСТАННЯМ НАВЧАЛЬНИХ СТРАТЕГІЙ

2.1 Група вправ і завдань для оволодіння новим граматичним матеріалом з використанням навчальних стратегій

Процес формування граматичної компетентності може бути тривалим і складним. Проте, використання мнемічних та когнітивних стратегій може допомогти учням легше запам'ятовувати граматичні правила та використовувати їх у мовленні [21, с. 196]. На жаль, більшість сучасних українських підручників з ІМ не містять таких матеріалів, а якщо й є, то вони подаються безсистемно. Матеріали для формування навчальних стратегій можуть бути представлені як інтегровано (імпліцитно) у вправах або окремо від вправ у формі пам'яток.

Вибір мови для навчання формування навичок граматичної компетентності за допомогою навчальних стратегій не є однозначним. З одного боку, використання іноземної мови допомагає учням покращувати свої знання мови, а з іншого – це може сприйматись учнями як додаткова складність та зменшувати їх бажання виконувати завдання. Тому, особливо на початковому етапі, можна використовувати рідну мову для частини матеріалів і поступово переходити до використання іноземної мови [2, с. 11].

Давайте розглянемо приклади вправ для формування граматичної компетентності за допомогою навчальних стратегій. Ці приклади подаються українською мовою, але якщо учні належним чином підготовлені до використання англійської мови, то завдання можуть бути подані мовою, яка вивчається.

Приклад 1 (стратегія запам'ятовування). Вивчення та повторення граматичних структур за допомогою стратегії розфарбовування та візуалізації.

1. Візуалізація активного та пасивного стану: ми повинні створити дві колонки з заголовками "Active Voice" та "Passive Voice" та заповнити їх прикладами речень. Ви можете розфарбовувати кожне речення різними

кольорами, щоб легше розрізнати активний та пасивний стан.

2. Візуалізація фразових дієслів: створіть список фразових дієслів (наприклад, "put off", "take up", "go on" тощо) [20, с. 134]. Запишіть запропоновані мною приклади речень з їх використанням. Загальна ідея візуалізації фразових дієслів полягає у створенні списку фразових дієслів та їхнього використання у реченнях разом з візуальними елементами, які допоможуть учням краще запам'ятати їх значення та контекст.

Go on - відбуватися, продовжуватися (The concert went on for three hours. (Концерт тривав три години))

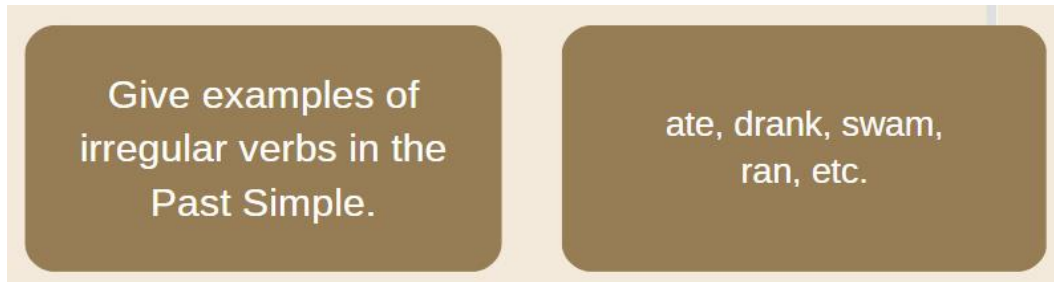
Put off - відкласти на потім (We had to put off our trip because of the bad weather. (Нам довелось відкласти нашу поїздку через погану погоду))

Take up - розпочати нову справу, хобі, заняття (I've decided to take up yoga. (Я вирішив розпочати заняття йогою)) [9, с. 54].

Ви можете розфарбовувати кожне речення різними кольорами, пов'язаними з темою фразового дієслова. Наприклад, речення з "put off" можна розфарбовувати зеленим, оскільки зелений колір асоціюється з чимось відкладеним на потім. Речення з "take up" можна розфарбовувати червоним, оскільки цей колір асоціюється з енергією та новими початками. Речення з "go on" можна розфарбовувати жовтим, оскільки цей колір асоціюється з сонцем та продовженням.

Приклад 2 (стратегія запам'ятовування). Вивчення граматичних правил за допомогою карток.

На минулому уроці ми повторювали формування граматичного часу Past Simple та почали вивчати неправильні дієслова. Зараз я роздам вам картки з запитаннями, щоб ви могли краще засвоїти матеріал. Читайте питання вголос і намагайтесь відповідати, якщо ви не знаєте, то однокласники вам допоможуть з відповіддю.

Ще декілька прикладів завдань на картках з питаннями та відповідями для запам'ятовування граматичних правил за темою “Past Simple” англійської мови для учнів основної школи:

1. Картка з питанням: Did you go to the party last night? Відповідь: Yes, I went to the party last night.

2. Картка зі словом: walked. Завдання: Складіть речення в минулому часі за допомогою слова walked. Приклад відповіді: I walked to the park yesterday.

3. Картка зі словом: played. Завдання: Складіть запитання за допомогою слова played. Приклад відповіді: Did you play soccer yesterday?

4. Картка з реченням: She watched a movie last night. Завдання: Перетворіть речення в заперечення та запитання. Приклад відповіді: Заперечення: She didn't watch a movie last night. Запитання: Did she watch a movie last night?

Картка зі словом: talked. Завдання: Складіть речення в третій особі однини за допомогою слова talked. Приклад відповіді: He talked to his friend yesterday [21, с. 207].

Приклад 3 (стратегія запам'ятовування). Використання історій для вивчення граматичних правил.

Сьогодні на уроці я розповім історію про вживання граматичного часу Present Perfect. Одного разу Джон працював в Іспанії. Він був там три роки і відвідав багато цікавих місць. За цей час він вивчив іспанську мову досить добре. Коли він повернувся додому, його друзі запитали, чи він навчився розмовляти іспанською мовою. Джон відповів: "Я вивчав іспанську мову протягом трьох років в Іспанії."

Таким чином, Джон застосував граматичне правило Present Perfect, яке вказує на дію, що почалася в минулому і має наслідки в майбутньому. Він використовував Present Perfect для опису свого досвіду в навчанні іспанської мови.

Зараз ваша черга створити власні історії про подане граматичне правило та розповісти свої історії в класі, щоб допомогти іншим учням запам'ятати правила.

Історії можуть допомогти учням запам'ятати правило та зрозуміти, як його застосовувати в реальних ситуаціях. Крім того, використання розповідей може зробити процес навчання більш цікавим та допоможе залучити увагу учнів. Однак, важливо забезпечити, щоб історії були коректними з граматичної точки зору, правильно структуровані та містити відповідний рівень граматичної складності, щоб бути доступними та корисними для учнів.

Приклад 4 (когнітивна стратегія). Використання завдань на самостійне виведення правил на основі прикладів вживання граматичної структури [4, с. 38].

1. Зараз на дошці ви побачите декілька прикладів речень, де вживається Present Continuous. Це може бути як текст, так і аудіо чи відео матеріал. Наприклад: "I am studying for my exams", "She is listening to music", "They are playing soccer now".

2. Проаналізуйте приклади та визначте, в яких випадках вживається Present Continuous. Наприклад, можна помітити, що Present Continuous вживається для опису дій, які відбуваються в даний момент, тимчасових дій, дій, що відбуваються протягом певного періоду часу тощо.

3. Сформулюйте правила на основі виявлених ознак вживання Present Continuous. Наприклад, можна сформулювати наступне правило: Present Continuous вживається для опису дій, які відбуваються в даний момент або протягом певного періоду часу.

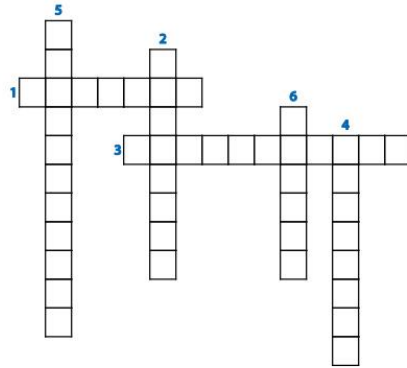
4. Запропонуйте додаткові приклади, щоб перевірити правильність сформульованих правил. Наприклад: "He is watching TV now", "I am typing an email".

5. Використовуйте сформульовані правила для вивчення та використання Present Continuous в мовленні. Наприклад, можна використовувати цей час для опису власної діяльності в даний момент, дій інших людей у відео або на фотографіях, тощо [22, с. 183].

Приклад 5 (стратегія запам'ятовування). Створення граматичних

кресвордів

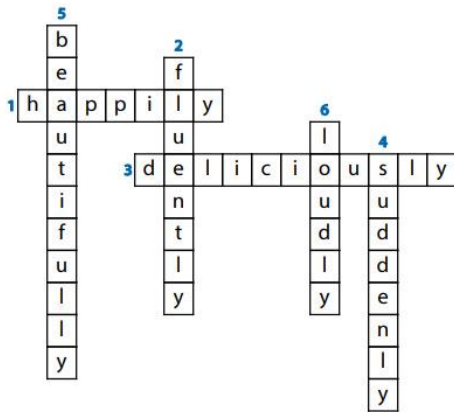
Change the given adjective in brackets to an adverb. Solve the crossword.

По горизонталі: 1. The children ran ____ down the street. (from "happy"). 3. The cake tasted ____ sweet. (from "delicious").

По вертикалі: 2. He speaks French _____. (from "fluent"). 4. _____, she left the party early. (from "sudden"). 5. She plays the piano _____. (from "beautiful"). 6. She laughed ____ when she heard the joke. (from "loud").

Answers:

Кресворд на перетворення прикметників в прислівники може бути корисним для вивчення англійської мови, оскільки він допомагає запам'ятати правопис та формувати навички перетворення слів з однієї частини мови в іншу [15, с. 92].

Приклад 6 (стратегія запам'ятовування). Подача та розуміння правил нової граматичної структури за допомогою техніки використання ментальних карт (Mind map) [16, с. 21].

Ось кроки для створення інтелект-карти (Mind map) з англійської мови на тему "The Order of Adjectives" для учнів основної школи:

1. Напишіть тему в центрі мапи: "The Order of Adjectives".

2. Розділіть мапу на вісім головних категорій: опис (description), розмір (size) та вік (age), форма (shape), колір (color), походження (origin), матеріал (material), ціль застосування (purpose).

3. Додайте в кожну категорію приклади прикметників, які відповідають порядку прикметників для даної категорії. Наприклад:

опис (description): beautiful, great, horrible, delicious, interesting, expensive;

розмір (size): big, small, large, tiny, enormous;

вік (age): old, new, young, ancient;

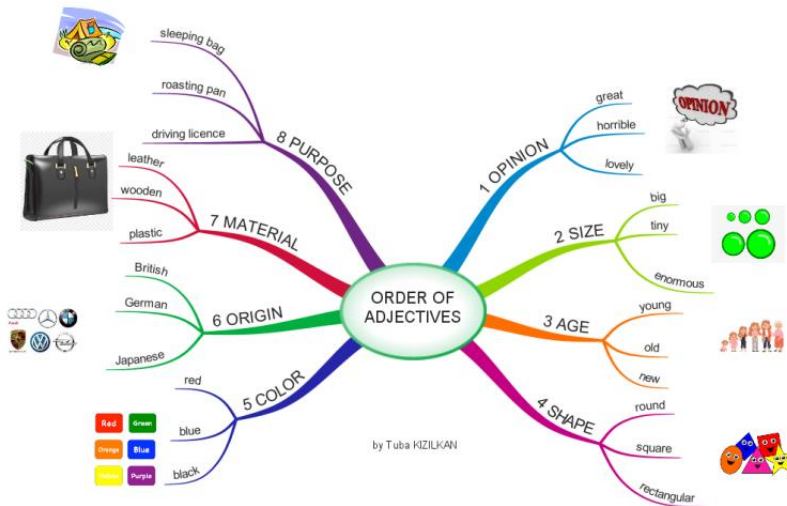
форма (shape): round, square, triangular, rectangular;

колір (color): red, blue, green, yellow;

походження (origin): British, Asian, European, African;

матеріал (material): wooden, plastic, metal, weather;

мета застосування (purpose): cleaning, hammering, cooking.

4. Додайте приклади фраз, що використовують цей порядок прикметників. Наприклад: "A beautiful small dog", "We stayed in a luxurious modern 20-floor hotel".

За допомогою такої інтелект-карти можна більш чітко зрозуміти граматичне правило та пам'ятати його з легкістю завдяки візуальному поданню [7, с. 67].

Приклад 7 (когнітивна стратегія). Аналіз та усвідомлення правил за темою “Comparative and Superlative Adjectives”, підбір прикладів до них [5, с. 132].

Кроки аналізу правил порівняння прикметників та підбір прикладів речень до кожного типу порівняння:

1. Спочатку згадаємо основні правила вживання порівняння прикметників (short adjectives - add -er/-est, long adjectives - use more/most, irregular adjectives - use different forms).

Comparatives

5.1 Short adjectives: spelling rules

We add *-er* to short adjectives to make the comparative form.

small → *smaller*

If the adjective ends in *-e*, we add *-r*.

safe → *safer*

If the adjective ends in a vowel and a consonant, we double the consonant and add *-er*.

big → *bigger*

If the adjective ends in *-y*, we change the *-y* into *-ier*.

funny → *funnier*

5.2 Irregular adjectives

Some adjectives have irregular comparative forms.

good → *better*

bad → *worse*

far → *further*

5.3 Long adjectives

We use *more* for most long adjectives (adjectives with more than one syllable).

comfortable → *more comfortable*

Most two-syllable adjectives ending in *-y* behave like short adjectives.

friendly → *friendlier*

5.4 than

We use *than* when we compare two things.

Mexico City is more polluted than *London*.

We are older than him.

Superlatives

5.5 Short adjectives: spelling rules

We use *the* and add *-est* to short adjectives to make the superlative form.

new → *the newest*

If the adjective ends in *-e*, we add *-st*.

wide → *the widest*

If the adjective ends in a vowel and a consonant, we double the consonant and add *-est*.

big → *the biggest*

If the adjective ends in *-y*, we change the *-y* into *-iest*.

easy → *the easiest*

5.6 Irregular adjectives

Some adjectives have irregular superlative forms.

good → *the best*

bad → *the worst*

far → *the furthest*

5.7 Long adjectives

We use *the most* for most long adjectives (adjectives with more than one syllable).

comfortable → *the most comfortable*

5.8 After a superlative, we often use *of* with a noun.

The shortest *day of the year* ...

My favourite *day of the week* ...

But we use *in* with the name of a place or a group.

The longest *river in the world* ...

The shortest *boy in the class* ...

А) ...

Б) ...

В) ...

2. Давайте розглянемо декілька прикладів речень з різними типами прикметників. Short Adjectives (add -er/-est): The cat is smaller than the dog.

Long Adjectives (use more/most): The movie was the most interesting one I've ever seen. His paintings are the most realistic.

Irregular Adjectives (use different forms): She is the best player on the team. His work is better than mine [20, с. 39].

3. Розділіться на групи. Кожна група отримає тип порівняння. Вам потрібно створити свої власні приклади речень з різними типами прикметників та порівняння.

4. Декілька учнів з кожної групи має поділитись своїми прикладами речень та виділити ключові елементи, які показують тип порівняння. Ми з класом проаналізуємо приклади та підкреслимо ключові елементи для кожного типу порівняння.

2.2 Перевірка ефективності комплексу вправ для формування граматичної компетентності за допомогою навчальних стратегій під час практики у школі

Під час практики у Скандинавській гімназії метою моєї роботи було дослідити ефективність навчальних стратегій у формуванні граматичної компетентності у 9-Б класі. Для цього я провела невелике опитування з цієї теми серед учнів класу, у якому взяли участь 14 учнів Скандинавської гімназії. Анкета складалася з восьми питань альтернативного та множинного вибору. Результати та висновки опитування ви зможете побачити у цій роботі.

Я проаналізувала підручник та робочий зошит (“Focus 3 (second edition)” Sue Kay and Vaughan Jones”) за якими навчається 9-Б клас, у них можна побачити достатню кількість вправ для формування граматичної компетентності з використанням різних навчальних стратегій.

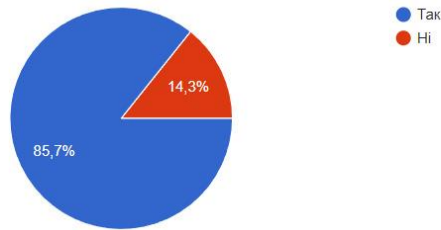
Перше питання мого опитування, яке я дослідила, полягало в тому, чи mind map є хорошим способом вивчення граматики англійської мови. Більшість учнів відповіли, що хотіли б використовувати його під час уроків. Проте друге запитання свідчить про те, що вчителі рідко застосовують цей метод у навчанні. Я вважаю, що mind map є дуже зручний та ефективний прийом для роботи з граматичним матеріалом, оскільки за допомогою інтелектуальної карти можна уявити будь-яке граматичне правило чи конструкцію, виділяючи всі винятки та окремі випадки. Також можна виокремити додаткові гілки, як приклади для застосування конкретних граматичних правил [2, с. 14].

Якими б чіткими не були граматичні правила та вказівки, їх все одно легше засвоїти за допомогою самостійного структурування та обробки навчальної інформації у візуальну форму. Використання інтелектуальних карт на уроках англійської мови може мотивувати учнів до опанування іноземної мови. Ми відносимо mind map до стратегії запам'ятовування, тому що ми об'єднуємо та візуалізуємо граматичні правила [8, с. 53].

1. Як ви вважаєте, чи mind map хороший засіб для вивчення граматики?

 Копіювати

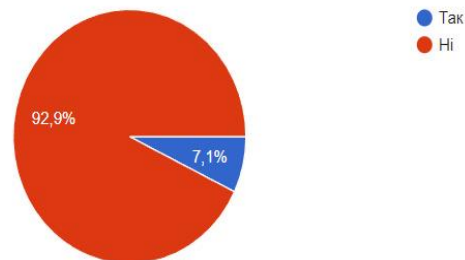
14 відповідей

2. Чи часто вчителі використовують на уроках mind maps?

 Копіювати

14 відповідей

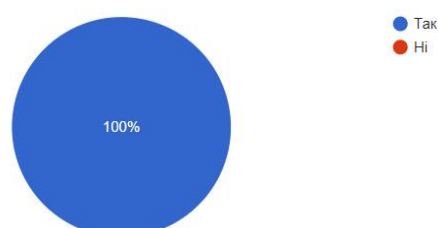

За результатами цієї діаграми ми можемо побачити, що учні Скандинавської гімназії часто використовують таблиці для вивчення граматики. Також, коли ми відкривемо підручник майже до кожної граматичної теми подається певна таблиця. Використання таблиць на уроці англійської мови ми віднесемо до когнітивних стратегій. На мою думку, в процесі навчання дуже корисно будувати таблиці і схеми, тому що коли учень ознайомлюється з таблицею, він ретельно вникає у формулювання правила, що полегшує використання надалі при виконанні вправ та у власному висловлюванні. Граматика англійської мови в таблицях також допомагає систематизувати матеріал та з легкістю згадати раніше пройдену граматичну структуру [6, с. 61].

3. Чи ви користуєтесь таблицями для вивчення граматики?

 Копіювати

14 відповідей

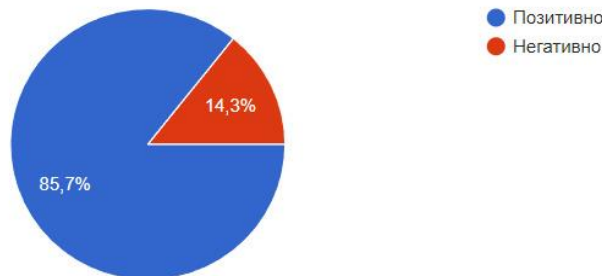
Affirmative			Negative		
I/You/ We/ They	've (have)	been crying.	I/ You/ We/ They	haven't (have not)	been crying.
He/ She/It	's (has)		He/ She/ It	hasn't (has not)	
Yes/No questions			Short answers		
Have	I/you/ we/they	been crying?	Yes, I/you/we/they have. No, I/you/we/they haven't.		
Has	he/she/ it		Yes, he/she/it has. No, he/she/it hasn't.		
Wh- questions			Subject questions		
How long	have has	I/you/ we/they he/she/it	been crying?	Who	has been crying?

Останнє запитання було, як учні відносяться до вправи самостійного виведення правил на основі прикладів з тексту. Більшість з учнів відповіли, що позитивно. Саме такі вправи відносяться до формування когнітивних стратегій, адже допомагають самостійно аналізувати речення та усвідомлювати правила граматичних структур, притаманних англійській мові. Приклади таких вправ ми можемо зустріти у поданому підручнику, тому учні часто використовують їх на уроках англійської мови.

8. Як ви відноситеся до вправи: самостійне виведення правил на основі прикладів з тексту?

 Копіювати

14 відповідей

- 1 Roads **used to be** quieter.
- 2 People **used to talk** about traffic pollution.
- 3 Cars **didn't use to have** seat belts.
- 4 Children **would play** video games on long journeys.
- 5 GPS didn't exist so people **would follow** maps.

Отже, найефективнішим засобом формування граматичної компетентності є система вправ, які повинні відповідати вимогам вмотивованості, комунікативності, взаємопов'язаності навчання усіх видів мовленнєвої діяльності.

Я помітила, що найпопулярніший спосіб вивчення нових ГО є заучування правила напам'ять і виконання великої кількості вправ не комунікативного характеру. У той же час, на мою думку, цей спосіб вивчення є одним з найнеефективнішим, оскільки сприяє лише механічному запам'ятовуванню. Саме тому потрібно пропонувати учням когнітивні та мнемнічні стратегії. Саме ці стратегії значно полегшують та покращують процес запам'ятовування граматичного матеріалу та є важливою передумовою для успішного формування граматичної компетентності.

Висновки до розділу 2.

У другому розділі дослідження зосередились на дидактичних та методичних принципах навчання, які необхідно використовувати для формування граматичної компетентності з використанням навчальних стратегій. Ми розглянули можливі групи вправ для ефективного вивчення нових граматичних одиниць з використанням стратегій мнемотехніки та розробили комплекс вправ, який відповідає описаним етапам формування граматичної компетентності.

Для перевірки ефективності комплексу вправ, розробленого нами, ми провели опитування серед учнів 9-Б класу Скандинавської гімназії. Отримані результати свідчать про позитивний вплив використання мнемотехнік та когнітивних стратегій на процес запам'ятовування та використання нових граматичних одиниць. Таким чином, опитування довели, що використання таких стратегій дійсно значно покращує та полегшує процес навчання граматики.

ВИСНОВКИ

З кожним днем формування граматичної компетентності стає все важливішим. Сучасний світ вимагає від людей здатності ефективно спілкуватись на різних мовах, а для цього необхідні граматичні знання та навички.

Зростаюча кількість людей має потребу в вивченні іноземних мов для професійного зростання, підвищення кваліфікації та розвитку бізнесу. У таких ситуаціях граматична компетентність є надзвичайно важливою, оскільки допомагає говорити мовою правильно, чітко та зрозуміло. Граматичні помилки можуть призвести до непорозумінь та неефективного спілкування. Граматика є фундаментом будь-якої мови, і навіть якщо ви знаєте багато слів, але не можете правильно скласти речення, то ваша комунікація буде невдалою. Тому у цій роботі ми визначили основні труднощі формування граматичної компетентності, а саме, труднощі, зумовлені індивідуальними особливостями студентів; труднощі, зумовлені іноземною мовою, що вивчається; труднощі, пов'язані з умовами навчання.

Граматична компетентність вимагає постійного вдосконалення та розвитку, оскільки правильне використання граматики є ключем до ефективного спілкування та розуміння іноземної мови. У цій роботі ми ознайомилися з навчальними стратегіями за класифікацією Т. М. Олійник, які можуть допомогти у формуванні граматичної компетентності та розробили групи вправ для формування граматичної компетентності за допомогою стратегій запам'ятовування та когнітивних стратегій.

Існує безліч стратегій, які можуть бути використані для вивчення нових граматичних одиниць, і не обмежуються лише вибраними мною стратегіями. Однак, залишається відкритим питання щодо використання інших стратегій. Важливо зауважити, що вплив навчальних стратегій на формування інших мовних та мовленнєвих компетентностей потребує подальшого дослідження.

РЕЗЮМЕ

Дослідження присвячене темі «Методика формування англійськомовної граматичної компетентності в учнів основної школи з використанням навчальних стратегій». Робота складається зі вступу, двох розділів, шістьох підрозділів, висновків, резюме українською і англійською мовами, списку використаних джерел. Загальна кількість сторінок – 34. У списку використаної літератури нараховується 28 джерел.

У першому розділі цієї роботи розглянуто цілі формування граматичної компетентності в учнів основної школи; визначено труднощі формування граматичної компетентності; охарактеризовано навчальні стратегії для оволодіння граматичним матеріалом.

У другому розділі цієї роботи здійснено аналіз групи вправ і завдань необхідних для оволодіння новим граматичним матеріалом з використанням навчальних стратегій; розглянуто ефективність комплексу вправ для формування граматичної компетентності за допомогою навчальних стратегій під час практики у школі.

Ключові слова: граматична компетентність, граматична одиниця, граматична структура, мнемотехніка, навчальні стратегії.

RESUME

The study is devoted to the topic "Methodology of formation of English grammatical competence in elementary school students using educational strategies." The work consists of an introduction, two chapters, six subsections, conclusions, a summary in Ukrainian and English, a list of used sources. The total number of pages is 34. The list of used literature includes 22 sources.

In the first section of this work the goals of forming grammatical competence in elementary school students are considered; the difficulties of forming grammatical competence are determined; educational strategies for mastering grammatical material are characterized.

In the second section of this work an analysis of a group of exercises and tasks necessary for mastering new grammatical material using educational strategies was carried out; the effectiveness of a set of exercises for the formation of grammatical competence with the help of educational strategies during practice at school is considered.

Key words: grammatical competence, grammatical unit, grammatical structure, mnemonics, learning strategies.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Андрущенко А. О. Методика формування граматичної компетентності у майбутніх філологів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.02 «Теорія і методика навчання: романські мови». Київ. Нац. Лінгв. Ун-т. Київ, 2016., 24 с.
2. Борщовецька В. Д. Використання навчальних стратегій для оволодіння іноземною лексиною / В. Д. Борщовецька, Ю. О. Семенчук // Іноземні мови. – 2009. – №2., С.1-23
3. Ванівська О. М. Реалізація компетентнісного підходу в процесі викладання іноземної мови у вищій школі. Науковий вісник ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». 2016. Випуск 1 (38), С. 71–75
4. Вовк О.І. Формування англійської граматичної компетенції у майбутніх учителів в умовах інтенсивного навчання. – Дис. канд. пед. наук / 13.00.02. – Київ, 2008, 178 с.
5. Гончаренко Н.М. Навчальні стратегії у вивченні англійської мови: теорія та практика. - Київ: Ліра-К, 2016., 192 с.
6. Гурлева Т.А. Англійська граматики: Навчальний посібник. - Київ: Основа, 2015, 256 с.
7. Даниленко О. Формування граматичної компетентності майбутніх учителів у процесі навчання англійської мови після німецької за допомогою вправ для самостійної роботи. Наукові записки. Серія «Педагогіка». 2018. № 2. С. 65–73
8. Касаткіна О. В. До питання розвитку граматичної компетентності студентів на заняттях іноземної мови. Вісник Житомирського державного університету. Педагогічні науки. 2011. № 59. С. 52–55
9. Корнієнко Н.В. English Grammar: Підручник. - Київ: Центр учбової літератури, 2016, 287 с.
10. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт,

2013, 590 с.

11. Нестеренко, О. В. (2019). Методика формування граматичної компетентності учнів середньої школи на уроках англійської мови. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у практиці сучасної школи, 5, С. 174-177.

12. Ніколаєва С. Ю. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. – Київ: Ленвіт, 1999, 320 с.

13. Олійник Т.О. Особливості формування навчально-стратегічної компетентності / Т. О. Олійник // Іноземні мови. – 2013. – №4. – С. 9-20

14. Оплеско, Л. І. Теоретичні аспекти вивчення англійської мови / Л. І. Оплеско // Педагогічний процес: теорія та практика : зб. наук. пр. / за ред. В. В. Киріченка. – Київ : Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. – Вип. 50. – С. 117-123

15. Сорокіна Т. І. English Grammar: Навчальний посібник. – Київ: Каравела, 2018, 213 с.

16. Степаненко І. В. Формування англійськомовної граматичної компетентності учнів засобами навчальної стратегії "Вивчення на основі зразків". - Київ: Основа, 2015., 128 с.

17. Тригуб І. П. Формування граматичної компетентності у студентів мовних спеціальностей ВНЗ у процесі вивчення англійської мови. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія, 2014. № 10. том 2. - С. 74–77

18. Brown H. D. Principles of English Learning and Teaching. Englewood Cliffs: Education Foundation, 2006. 138 p.

19. Dryden Gordon, Voss Jeannette. The New Learning Revolution. Stafford: Network Educational Press Ltd, 2005. 544 p.

20. Jensen Eric P. Super Teaching: Over 1000 Practical Strategies. London: Corwin Press, 2009. 198 p.

21. Strauss S., Lee J., Ahn K. Applying Conceptual Grammar to Advanced-Level Language Teaching: The Case of Two Completive Constructions in Korean / The

Modern Language Journal, vol. 90. № 2, 2006. - 185–209 p.

22. Teaching English as a Second Foreign Language // Heinle L Heinle Publishers
– Boston, Massachusetts. – 2011. – 235 p.